

18.10.2018

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus ajokorteista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen/C1- ja C1E-luokan opetusvaatimukset

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) on lähettänyt 27.9.2018 lausunnolle luonnoksen ajokorteista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi C1- ja C1E-luokan opetusvaatimuksien osalta.

Luonnos asetusehdotukseksi sisältää ehdotukset C1- ja C1E-luokan ajokorttiopetuksen uusiksi vähimmäismääriksi. Opetusmääriä ehdotetaan vähennettäväksi kuljettajaopetuksen kehittämiseksi toteutetun kokeiluluvan perusteella.

LIITU toteaa, että ehdotus on heikosti perusteltu eikä pidä ehdotusta kannatettavana.

Liikenteen turvallisuuskouluttajat ry (LIITU) katsoo, että ehdotuksen perusteluissa LVM:n on sivuuttanut vaikutusten arvioinnin liikenneturvallisuudelle. Muutosehdotuksen taustalla olevan kokeilun tarkoituksena oli selvittää ainoastaan, mitä vaikutuksia kevennetyllä opetuksella on C1- tai C1E-ajokorttia hakevan opetusmääriin ja tutkintomenestykseen. LIITU huomauttaa, että ehdotuksen muistiossa viitataan vain kokeilun **väliraportin tuloksiin, ei loppuraportin**, tutkintomenestyksenä ilman absoluuttisia lukuja. Kokeilun yhtenä ehtona on myös seurantatutkimuksen loppuraportin tulosten ja päätelmien toimittaminen Liikenteen turvallisuusvirastolle (Trafi). Ehdotuksen perusteluissa ei viitata loppuraportin tuloksiin, vaikka Trafian internet sivuston mukaan kyseinen kokeilulupa on päättynyt 30.6.2018. Opetusmäärän vähentämisestä mahdollisesti aiheutuvista seurauksista merkittävin ja vahingollisin ei ole kuljettajatutkinnossa hylkääminen vaan mahdollinen kokonaisvahinkoriskin nouseminen.

18.10.2018

Liikenne- ja viestintäministeriö

LIITU kiittää mahdollisuudesta antaa asiassa lausunto ja esittää kantanaan seuraavaa

LIITU vastustaa LVM:n ehdotusta C1- ja C1E- luokkien opetusmäärien vähentämiseksi.

LIITU ehdottaa

- ajokorttiopetuksen keventämisen sijasta sääntelyn kehittämistoimenpiteitä B-ajokorttiluokan ajoneuvon kokonaisuuden nostamiseksi enintään 5000 kg
- tarkoituksenmukaisesti toimivan tasapainoisen ja opetussuunnitelmaperusteisen ajokortin hankkimisjärjestelmän kehittämistä moniammatillisena yhteistyönä.

Opetusvaatimusten keventämisen puoltajat vetoavat siihen, että valtaosa C1-ajokortilla ajettavista ajoneuvoista on hieman yli 3 500 kg:n matkailuautoja tai pakettiautotyypisiä "Sprintereitä" tai "Hiluxeja". Raskaampien ajoneuvojen lähes 7 500 kg:n autojen väitetään olevan marginaaliryhmä. Keventämisen kannattajat tarkastelevat asiaa vain siitä näkökulmasta, millaisen ajoneuvon ajamiseen C1-kortti nykyään hankitaan. Suomessa on myös tavaraliikenteen jakeluautoina paljon 5 000 – 7 500 kg:n kuorma-autoja, joiden kuljettajilla on C-luokan ajokortti. Jos C1-luokan ajokortin ennalta ehkäisevää opetusta vähennetään, on mahdollista, että ajovalmiudet ja ammatillinen osaaminen heikkenee nykyisestä. Huomioitavaa on, että uusien kuljettajien opetusmääriä on jo vähennetty henkilöauton ajokortin saamiseksi. Tämän voidaan arvioida lisäävän perusajotaidon opetustarvetta siirryttäessä raskaampiin ajokorttiluokkiin.

Ehdotuksen mukaiseen kevennettyyn opetukseen ei ole mahdollisuutta sisällyttää ajokorttilain vaatimia sisältöjä, sillä teoriaoppitunnit eivät riitä vahvistettujen opetussuunnitelmien mukaisten sisältöjen käsittelyyn. Esimerkiksi vaarallisten aineiden kuljettaminen yksinään vie aikaa lähes yhden oppitunnin. Nimenomaan kokeilun perusteluissakin mainitut ryhmät kuljettavat usein vaarallisia aineita. Esimerkiksi rakennusalan työntekijät kuljettavat maaleja ja jopa pieniä määriä räjähteitä ja LVI-asentajat hitsauskaasuja. Kuljettajan on osattava selvittää ammattikuljettajienkin vaikeaksi kokemasta vapaarajataulukosta, saako hän suorittaa kuljetuksen ilman ADR-ajolupaa ja millaisia määräyksiä kuljetuksessa on noudatettava. Vaarallisten aineiden kuljetus on käsiteltävä opetuksessa riittävän perusteellisesti. C1-luokan ajoneuvojen rakenne ja tekninen tarkastus vie toisen oppitunnin, mikäli tavoitteena on, että henkilö osaa suorittaa ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän tekniset tarkastukset niin, että liikennekelpoisuus tulee varmistettua. Liikennekelpoisuuden tarkastukseen kuuluu myös pikkuvikojen korjaaminen, kuten varokkeiden ja polttimojen vaihto, mitkä on myös opittava. Opetuksen keventäminen mahdollistaisi asioiden esittelyluonteisen käsittelyn, mutta kuljettajalta vaadittavaa ajoneuvoluokakohtaista osaamista ei voida varmistaa.

Ehdotus jättää puutteelliseksi mm. seuraavat aiheet, jotka ovat erittäin tarpeellisia kuorma-autoa liikenteessä kuljettavalle muun liikenteen turvallisuuden kannalta

- kuorma-autojen onnettomuudet
- toiminta onnettomuuspaikalla
- toiminta vakavassa liikenneonnettomuudessa
- toiminta liikennevahinkotilanteessa
- ajoajat ja ajopiirturi.
  - Kuljetuksiin C1-luokan ajoneuvoilla ja C1E-luokan ajoneuvoyhdistelmillä sovelletaan pääsääntöisesti ajo- ja lepoaika-asetusta. Sitä sovelletaan myös yrityksen harjoittamaan yritystoimintaan liittyviin kuljetuksiin, vaikka kuljetuksista ei perittäisikään varsinaista vastiketta. Esimerkiksi rakennus- tai sähköliikkeen kuorma-autoissa työvälineitä ja asennusmateriaalia työmaille kuljettaessa. Kun B-ajokorttiopetuksen yhteydessä ei ole käsitelty ajo- ja lepoaikamääräyksiä eikä niitä käsitellä C1-opetuksessakaan, henkilö ei C1-luokan ajokortin saatuaan tunne ajo- ja lepoaikamääräyksiä eikä osaa esimerkiksi käyttää ajopiirturia. Säädöksissä määrätään, että ajo-opetukseen käytettävässä N₂-, N₃-, M₂- ja M₃-luokan ajoneuvossa, myös C1-luokan ajo-oikeuden vaativassa kuorma-autossa, tulee olla ajopiirturi. Tämän tarkoituksena on varmistaa ajopiirturin käytön opettamisen edellytykset.

Ajo-opetuksen vähimmäismääräksi ehdotetaan molempiin luokkiin kolme ajotuntia (a' 50 min). Kun esimerkiksi 25 minuutin kestoisen kuormanvarmistusharjoitus sisältyy ajo-opetukseen, varsinaista ajo-opetusta on vain 2 ½ ajotuntia. Se on erittäin alhainen ja vastaa sitä määrää, joka pidemmässä opetuksessa käytetään käsittelyn harjoitteluun ja ajoneuvon ulottuvuuksien arvioinnin oppimiseen siihen soveltuvilla alueilla. Heikoimmillaan ajokorttia suorittavan liikenneopetus jää lähes täysin itseopiskelun varaan ajokortin saamisen jälkeen.

Ehdotuksessa ei oteta vakavasti huomioon, että kuorma-auto, koosta riippumatta, on lähtökohtaisesti tarkoitettu tavarankuljettamiseen ammattimaisessa toiminnassa. C1-luokan kuorma-autoja on jopa hinausautoina. Kuorma-auton ajo-oikeuteen liittyviä seikkoja tulee käsitellä tältä pohjalta, eikä kuorma-auton käyttö toissijaisessa tarkoituksessa voi olla peruste lievennyksiin. Tämän kaltainen helpotus saattaa jopa kannustaa kansalaisia ottamaan käyttöön kokonaismassaltaan juuri 3 500 kg ylittäviä lava- ym. tavara-autoja henkilöauton sijasta.

Ehdotuksessa ei ole otettu huomioon C1- tai C1E opetuksen vähennyksiä korotettaessa myöhemmin ajo-oikeutta D1- tai D-luokkaan.

LIITU arvioi, että opetusmäärien alentaminen aiheuttaa C1- ja C1E-opetuspalvelujen radikaalin vähentymisen pienemmiltä seutukunnilta. Huomioitavaa on, että kokeilun aikana lisääntynyt kysyntä oli kokeilun väliaikaisuuden ansiota. Kuluttajat kiirehtivät hankkimaan kortin nopeasti, kun sen sai helpolla ja halvalla.

18.10.2018

Liikenne- ja viestintäministeriö

Ehdotuksen mukaisesti saatu C1- tai C1E-ajokortti antaa oikeuden kuljettaa kuorma-autoa myös niissä kuljetustehtävissä, joihin kuorma-auto on varsinaisesti tarkoitettu. Pienemmällä opetusmäärillä ajokorttinsa hankkineelta kuljettajalta kuitenkin puuttuisi ns. tarpeettomana pois karsittu opetus. Näissä tapauksissa olisi perusteltua kehittää ajokorttisääntelyä mahdollistamaan B-ajokorttiluokan ajoneuvon kokonaismassan nostaminen enintään 5000 kg.

Kuljettajilla on oltava samat ajoneuvoluokkakohtaiset valmiudet ajon tarkoituksesta riippumatta.

Sampsa Lindberg
toiminnanjohtaja
Liikenteen turvallisuuskouluttajat ry